

Aan:
De voorzitter en leden van de statencommissie
Bestuur, Financiën en Economie

i.a.a. overige leden van provinciale staten

Assen, 31 mei 2005
Behandeld door mevrouw I.M. Rozema (0592) 36 57 95
Onderwerp: Rapportage werkgroep statendag

Geachte leden,

In de vergadering van uw commissie van 13 oktober 2004 heeft u een werkgroep uit uw midden de opdracht gegeven om een aantal actiepunten uit de statenconferentie in Odoorn nader uit te werken. Deze werkgroep statendag is daarmee aan de slag gegaan en het resultaat van haar werkzaamheden en beraadslagingen treft u aan in bijgaande rapportage. Daarin wordt tevens verslag gedaan van de aanpak door de werkgroep en beschreven hoe zij tot deze aanbevelingen is gekomen.

Naar het oordeel van de werkgroep zullen deze voorstellen een bijdrage leveren aan de wens van de staten om beter in te kunnen spelen op de actualiteit, om efficiënter te vergaderen en herkenbaarder te zijn voor de buitenwacht. Daarbij wil ik er wel op wijzen, dat door onze aanbevelingen slechts de randvoorwaarden worden geschapen om aan die wens te kunnen voldoen. De invulling van die randvoorwaarden en dus het antwoord op de vraag of het daadwerkelijk zo zal gaan werken, ligt volledig in uw handen.

Na beraadslaging in uw commissie kan (bij een positief advies van uw kant) besluitvorming in provinciale staten worden voorbereid. Daartoe zullen de Reglementen van Orde in aangepaste vorm ter vaststelling worden voorgelegd. Tevens zullen een aantal nieuwe elementen (indien u daarmee akkoord gaat) en een communicatieparagraaf nader moeten worden uitgewerkt en vastgesteld.

Hoogachtend,
namens de werkgroep statendag

H.P.K.M. Looman, voorzitter

**RAPPORTAGE
VAN DE
WERKGROEP
STATENDAG**

**ADVIES
M.B.T.
WIJZIGING VAN
HET VERGADERSHEMA
EN DE VERGADERORDE
VAN PROVINCIALE STATEN
EN HUN COMMISSIES**

April 2005

1. Inleiding

In de statenconferentie te Odoorn in september 2004 zijn 14 afspraken gemaakt ter verbetering van het functioneren van de staten. Eén van de afspraken luidde:

Woensdag is Statendag. Frequentie, vorm en inhoud van vergaderingen (commissies en staten) worden nader vormgegeven. Het dient voor iedere buitenstaander duidelijk te worden, dat "het" 's woensdags gebeurt in het provinciehuis.

2. Opdracht werkgroep

In de commissie BFE van 13 oktober 2004 is het stappenplan voor uitwerking van de afspraken uit de statenconferentie goedgekeurd. Daarin staat m.b.t. het onderwerp woensdag=statendag:

a. Als eerste zou een bezoek aan Almere kunnen worden gebracht, om een indruk van de mogelijkheden te krijgen.	a. Najaar bezoek aan Almere door werkgroep uit de staten.	a. Statengriffie regelt bezoek
b. Een werkgroep van statenleden bereidt vervolgens een voorstel voor wijziging van het vergaderschema en de vergaderorde voor. De vice-voorzitter van PS zit deze werkgroep voor.	b. In februari 2005 rondt de werkgroep een concreet voorstel voor inrichting woensdag-statendag af.	b. Fracties wijzen lid in werkgroep aan vóór datum bezoek aan Almere. SG neemt initiatief.
c. De staten stellen uiteindelijk op voorstel van het Presidium de nieuwe werkwijze vast.	c. De staten stellen nieuwe werkwijze uiterlijk op 27 april vast	c. Presidium en PS
d. De statengriffie zorgt voor inrichting en afstemming van de benodigde verandering in procedures en processen.	d. Concreet gaan draaien met ingang van nieuwe vergaderjaar (september 2005).	d. Statengriffie in overleg met ambtelijke organisatie.

3. De aanpak van de werkgroep

De werkgroep statendag heeft om te beginnen een plan van aanpak vastgesteld, waarin de opdracht aan de werkgroep scherper in beeld is gezet. Dat begon met een beschrijving van de probleemanalyse en de daaruit voortvloeiende doelen van de werkzaamheden van de werkgroep.

a. Probleemanalyse

Voor welke problemen moet de werkgroep een oplossing zoeken? Het mag geen kwestie zijn van veranderen omwille van het veranderen. De aanpassingen moeten daadwerkelijk leiden tot oplossing van gevoelde knelpunten. Wat zijn dan die knelpunten?

1. De opdracht uit de statenconferentie werd primair ingegeven door de behoefte aan een hogere frequentie van vergaderen, om beter in te kunnen spelen op de actualiteit. PS zouden (in welke vorm dan ook) frequenter bij elkaar moeten komen.
2. Daarnaast vraagt de nadere invulling van het instrument kaderstelling om verschillende vormen van behandeling in de commissies. Kaderstelling vergt verkennende, opiniërende vergaderingen. Die moeten in de vergaderorde inpasbaar zijn.
3. Verder is aan het scala van werkbezoeken, discussiebijeenkomsten en presentaties meer structuur te geven als deze, gekoppeld aan commissies en statenvergaderingen, opgenomen

worden in de vergadercyclus op woensdag. De behoefte aan betere follow-up van werkbezoeken speelt daarbij o.a. een rol.

4. Er zou ook meer variatie kunnen worden aangebracht tussen commissiestukken (ter voorbereiding van PS) en PS-stukken (geen commissievoorbereiding nodig) ter verlevendiging van het debat in de staten. De vergaderorde is nu te star: alle stukken voor PS moeten eerst de commissie in. Vaak heeft dit tot gevolg, dat de commissiediscussie in de staten nog eens dunnetjes wordt overgedaan. De evaluatie heeft opgeleverd, dat de staten niet tevreden zijn over het debat in de commissies en in de staten. Oplossingen uit de werkgroep zouden in de randvoorwaardelijke sfeer aan verbetering van dit punt kunnen bijdragen.
5. Tenslotte is er behoefte aan meer gelegenheid tot informeel contact tussen statenleden onderling en tussen statenleden en publiek (burgers, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties).

b. Doel van de werkzaamheden

Uitgaande van deze probleemanalyse is het doel van de werkzaamheden van de werkgroep statendag, om te komen met een uitgewerkt voorstel aan de staten over:

- een andere vergaderfrequentie voor de staten
- een andere vergaderfrequentie voor de commissies
- een andere relatie tussen commissies en plenaire staten
- het aantal commissies en hun samenstelling / omvang
- mogelijke introductie van verschillende typen van commissievergaderingen
- aanpassing van de Reglementen van Orde waar nodig
- de consequenties van de wijzigingen voor de procedures rond voorbereiding van commissie- en statenvergaderingen
- de consequenties van de wijzigingen voor de werkwijze van het Presidium en de statengriffie en eventueel ook voor GS en de ambtelijke organisatie

Het werkveld van de werkgroep heeft zich derhalve beperkt tot de vergaderfrequentie en de vergaderorde in de breedste zin van het woord, inclusief de daarmee samenhangende processen en werkwijzen.

c. Werkwijze

De werkgroep heeft na een eerste inventariserende bijeenkomst besloten om geen werkbezoek aan de politieke markt van de gemeenteraad van Almere te brengen, maar het dichterbij huis te zoeken en dan niet alleen qua locatie, maar qua vergelijkbaarheid van situaties. Op 21 januari 2005 heeft de werkgroep een bezoek gebracht aan het provinciehuis in Zwolle en daar met een aantal statenleden gesproken over de ervaringen van "hun" woensdag=statendag. In Overijssel vergaderen de staten eens in de maand op woensdag, waarbij alle vier de commissies én de staten op dezelfde dag vergaderen. De werkgroep heeft in dat gesprek veel informatie opgedaan over pro's en contra's van de verschillende vergaderordes en ook over het al dan niet gerealiseerd zijn van de achterliggende motieven (korter vergaderen, meer publiek, meer exposure).

In twee daaropvolgende vergaderingen heeft de werkgroep vervolgens een voorstel voor een nieuw vergaderschema en een andere vergaderorde uitgewerkt. Deze volgt onderstaand.

4. Voorstel voor een nieuwe werkwijze van staten, commissies en fracties

Schematisch ziet het voorstel er als volgt uit:

Toelichting op het schema

De randvoorwaarden voor een nieuw vergaderschema waren:

- frequenter vergaderen; aanhaken bij de actualiteit
- zoveel mogelijk concentreren op één vaste dag
- afwisselen van formele en informele (ontmoetings)momenten
- herkenbaarheid vergroten naar publiek en organisaties

In bovenstaand schema is aan al deze randvoorwaarden voldaan.

Onderstaand worden de verschillende elementen uit dit schema nader toegelicht.

Week 1 in het schema:

Er is gelegenheid om hier de **presentaties** en andere informatieverstrekking aan commissies en staten door externen dan wel ambtenaren op een vast tijdstip plaats te laten vinden. Maximaal twee presentaties per keer, zoveel mogelijk gekoppeld aan onderwerpen die dezelfde maand in een commissie of in de staten aan de orde komen. Daarna gelegenheid om elkaar te ontmoeten met koffie en broodjes: fracties over en weer, maar ook de mensen die de presentatie hebben gegeven.

Mensen van buiten moeten ook doorkrijgen, dat 's woensdags tussen 17.00 en 19.00 uur veel statenleden makkelijk aanspreekbaar zijn. Na kantoortijd kunnen ze dan met soep, koffie en broodjes bij statenleden aanschuiven.

Om 19.00 uur of 19.30 uur beginnen de **fractievergaderingen** ter voorbereiding van de commissies in week 2 en van de PS-vergadering van week 2.

De stukken ten behoeve van deze vergaderingen worden uiterlijk in week t-2 verzonden (dit is de vrijdag na de laatstgehouden fractievergadering).

NB: Gezien de hogere frequentie van vergaderen en het streven naar inspelen op de actualiteit zullen de fracties vaker genoeg moeten nemen met het ontvangen van stukken slechts één weekend voor de fractievergadering.

Week 2 in het schema:

De **commissies** vinden 's middags achter elkaar plaats, om 14.00 uur en om 16.00 uur. Gezien de hogere frequentie van vergaderen moeten de commissies met gemiddeld twee uren uitkunnen (optioneel, afhankelijk van de agenda, zou 13.30 uur ook kunnen als begintijdstip; de commissie van 16.00 uur heeft nog een uitloopmogelijkheid tot uiterlijk 19.00 uur, maar dan is er geen pauze meer voordat de PS-vergadering begint.). De commissievergaderingen kunnen dienen

- a) ter voorbereiding van besluitvorming in PS van diezelfde avond. Dat kan alleen werken als het om onomstreden stukken gaat (de overduidelijke A-stukken). Dit ter bepaling door het Presidium in zijn voorstellen voor de voorlopige agenda's. Hiermee zal echter terughoudend worden omgegaan. De commissie c.q. staten kunnen daar uiteraard anders over beslissen. Dan schuift het punt door naar de volgende PS-vergadering.
- b) ter voorbereiding van besluitvorming in PS van vier (of twee) weken later. Dit betreft de evidente B-stukken en de wat minder overduidelijke A-stukken .
- c) voor het houden van een opiniërende of verkennende discussie (naar aanleiding van een startnotitie, naar aanleiding van een actueel punt, als follow-up van werkbezoeken, naar aanleiding van een presentatie, etc.) Er moet gelegenheid zijn voor een "vrije ronde", waarin gedebatteerd kan worden over door fracties aangedragen punten uit de actualiteit ten behoeve van nadere visievorming c.q. opinievorming. Er is in dit soort vergaderingen nog geen ruimte voor standpuntbepaling.

Om 18.00 uur is dan een pauze met soep en broodjes, hetgeen de gelegenheid geeft met elkaar van gedachten te wisselen, maar ook voor belangstellenden van buiten de gelegenheid biedt de statenleden te ontmoeten.

Om 19.00 uur begint de **statenvergadering**, waarin agendapunten zijn opgenomen uit de commissies van diezelfde middag (A-stukken), maar ook uit de commissies van vier resp. twee weken daarvoor.

Week 3 in het schema

Deze week is hetzelfde opgezet als de week 1, met dien verstande dat er dan geen presentaties plaatsvinden. De woensdag in week 3 wordt zoveel mogelijk gebruikt voor **werkbezoeken** overdag. Als uitwijk voor werkbezoeken kan ook worden gekozen voor de ochtend van een vergaderdag. Het ontmoetingsmoment kan 's avonds worden gecreëerd door om 19.00 uur te beginnen bij de koffiecorner, waarna de fracties om 19.30 uur starten.

De **fractievergaderingen** dienen opnieuw ter voorbereiding van de commissie(s) en (de eventuele) PS van de week daaropvolgend.

Het **Presidium** vergadert één maal in de vier weken op maandag om de voorlopige agenda's voor de commissies en de PS-vergadering(en) van de gehele volgende cyclus vast te stellen.

Week 4 in het schema

Deze week is woensdag weer een vergaderdag, met dien verstande, dat nu een andere **commissievergadering** aan bod komt. Deze begint standaard om 16.00 uur, maar kan afhankelijk van de agenda een uur eerder starten. Voorts dient deze woensdag ook als **reservedatum voor PS-vergaderingen**. De werkgroep had in eerste instantie de bedoeling, vanwege de voordelen met betrekking tot actualiteit en frequentie van vergaderen, om de PS-vergaderingen elke twee weken plaats te laten vinden. In tweede instantie werd de kans op gebrek aan agendapunten echter te groot geacht, indien zo vaak zou worden vergaderd. Derhalve stelt de werkgroep voor, deze data te *reserveren* voor PS-vergaderingen in geval:

- de agenda van PS van twee weken daarvoor toch te vol is (uitwijkdatum)
- er sprake is van een majeur behandelpunt, zoals een grote beleidsnota (vgl. Cultuurnota, Countourennota, etc.) of de begroting. Daar kan dan ook flink wat tijd voor worden ingeruimd.

De voorgestelde normale vergaderfrequentie voor PS is derhalve eens in de vier weken.

Voorts is het voorstel, om in deze week, na de commissie BFE weer een wat informeler ontmoetingsmoment te creëren in de vorm van een **Politiek Forum**. Bij broodjes en koffie is er dan gelegenheid voor bezoekers om vragen te stellen aan de politici. Dat kunnen fractievoorzitters zijn, maar ook fractiewoordvoerders, al naar gelang het onderwerp. Naar aanleiding van de vragen kunnen de statenleden met elkaar en met het publiek in debat gaan.

Aandachtspunten

1. Het Presidium vergadert eens per maand, om de gehele agendering van de komende ronde voor te bereiden. Op ad hoc basis zal het Presidium op een vergaderdag ook nog kort bijeen moeten komen, om na de commissievergaderingen te bepalen wat wel en wat niet op de agenda van PS van diezelfde avond wordt gezet en wat doorschuift naar een volgende PS-vergadering. In verband met de verplichte publicatie van agenda's in de kranten, is het uitgangspunt, dat in principe niet te vaak in de geplande agendering wordt ingegrepen.
2. Het tijdstip van de "ontmoetingsmomenten" valt regelmatig rond het etensuur. Dat is voor contacten met belangstellenden en ander publiek op het eerste gezicht niet handig. Als men echter met de staten en/ of fracties "mee kan eten" met een broodje en soep of koffie, kan dat die drempel weer wegnemen. Voor maatschappelijke organisaties en besturen is het juist wel een handig tijdstip, omdat zij na het werk meteen "even bij de staten kunnen langsgaan".
3. De gedeputeerden worden geacht bij elke PS-vergadering aanwezig te zijn, en bij elke commissievergadering op zijn minst oproepbaar. Bij een tweewekelijkse vergaderfrequentie kan dat een probleem gaan opleveren. Hierover zal tijdig communicatie met GS moeten plaatsvinden, om zo pragmatisch mogelijk met de agenda's van staten en GS om te kunnen gaan.

4. De verslaglegging van commissievergaderingen zal op een andere leest geschoeid moeten worden. De verslagen moeten sneller beschikbaar zijn, dus zullen ze veel korter moeten worden. Daarnaast zal het standaard verslag op een later tijdstip volgen.
5. In verband met een mogelijke overlap van commissievergaderingen zal de commissiegriffier één van beide commissies in week 2 door een andere medewerker van de statengriffie moeten laten overnemen.
6. In verband met een mogelijke overlap van commissievergaderingen zal zaal 0.29 als commissiekamer moeten gaan fungeren.
7. De werkgroep blijft een voorstander van wekelijkse verzending van de stukken, die op dat moment voorhanden zijn, en adviseert niet over te gaan tot bundeling van stukken per commissie.

In bijlage 2 treft u een uitgewerkt voorbeeld aan van het statenvergaderschema voor het jaar 2006, waarin met bovenstaande opzet is gewerkt. Dat biedt nader inzicht in de consequenties van het voorstel van de werkgroep statendag voor de vergaderplanning.

5. Argumenten voor het voorstel

In paragraaf 3a heeft de werkgroep een analyse gemaakt van de problemen die met dit voorstel zouden moeten worden opgelost. Voldoet het bovenstaande voorstel daaraan? Per geformuleerd probleempunt gaan we dat onderstaand na.

1. *Beter inspelen op de actualiteit vergt een hogere frequentie van vergaderen*
Het is evident, dat het voorstel van de werkgroep tegemoetkomt aan de frequentieverhoging en daarmee aan de statenleden een mogelijkheid biedt om elkaar (én de belangstellende buitenwacht) vaker te spreken, zowel in de formele vergadersetting als in informele sfeer. Daarbij zij aangetekend, dat dit van de fracties dan ook een actievere inbreng van actuele onderwerpen vergt.
2. *Betere herkenbaarheid bij publiek en media*
Als de staten frequenter bijeen komen zullen de media daar frequenter verslag van kunnen doen. De agenda's zullen dan echter wel iets te bieden moeten hebben, om te voorkomen, dat de pers op een gegeven moment de belangstelling verliest. Voor media-aandacht geldt, dat veel vergaderingen op één dag de verslaggeving niet positief zullen beïnvloeden. Hoge frequentie is weliswaar een voordeel, maar het tegendeel is waar voor een te grote concentratie.
Avondvergaderingen zijn voor het publiek wel toegankelijker, maar het hangt toch af van de inhoud van de agenda of men ook daadwerkelijk komt. Het feit, dat in het voorstel van de werkgroep er "elke woensdag wat gebeurt" in het provinciehuis zal echter naar verwachting op den duur een aantrekkende werking hebben. Een hierop toegesneden publiciteitscampagne zal de nodige bekendheid van de woensdag=statendag moeten ondersteunen. Voorstellen hiertoe worden tijdig aan uw staten voorgelegd.
3. *Kaderstelling vergt verkennende, opiniërende vergaderingen. Die moeten in de vergaderorde inpasbaar zijn.*
Het vergaderschema laat ruimte voor dergelijke discussies in de vergaderingen van de commissies. Daarmee zijn we er echter nog niet. Er zijn aanvullende afspraken nodig binnen de commissies en tussen de fracties over de wijze waarop een commissie met deze vorm van vergaderen om wil gaan. De werkgroep stelt voor om het Presidium daar een handreiking voor te laten maken en daar vervolgens in de praktijk mee te experimenteren.
4. *Meer structuur in werkbezoeken en presentaties. Betere follow-up aan werkbezoeken.*
In het schema is aan de structuurvraag voldaan. Presentaties vinden op een vaste avond in de vergadercyclus plaats en werkbezoeken (zoveel mogelijk) op een vaste middag. In de agendering voor de commissievergaderingen zal vervolgens meer aandacht moeten worden

gegeven aan bespreking van de follow-up van werkbezoeken. Het initiatief daartoe is vooral een verantwoordelijkheid van fracties, maar de werkgroep stelt voor om in de eerste periode daar ook voor het Presidium een agenderende rol te zien.

5. *Verbetering van het debat in staten en commissies. Meer variatie in routing van stukken (niet altijd via commissies).*

Het voorliggende voorstel biedt enkele randvoorwaarden voor deze verbeterslag. Maar voor het overgrote deel is het een kwestie van afspraken maken en het gewoon doen. Het Presidium heeft in zijn regierol met betrekking tot de agenda hierin eveneens een rol te vervullen. Hoewel nu in de praktijk het accent van het debat richting commissies is verschoven (en de agenda's van de commissies vaak rijkelijker gevuld zijn dan die van de staten), zou de nieuwe vergaderorde een beweging in omgekeerde richting kunnen triggeren. Dat gaat echter niet vanzelf. Ook hier zullen de staten (en de fracties) actief moeten toewerken naar een verandering van ingesleten gewoonten.

Wat zou kunnen helpen, is te bezien of het Reglement van Orde meer ruimte zou kunnen bieden voor korte-termijn-agendering van belangrijke actualiteiten, rechtstreeks in de staten. Momenteel zijn er afspraken, dat wensen voor agendering ruim tevoren bekend moeten worden gemaakt, met onderbouwing, zodat fracties de tijd hebben zich te prepareren. De werkgroep stelt voor om meer ruimte te laten voor agenderingsvoorstellen kort voor de vergadering, om de actualiteit en de wens tot een levendiger debat te ondersteunen.

6. *Meer mogelijkheden voor informeel contact tussen statenleden onderling en tussen statenleden en publiek*

Aan dit punt wordt ruimschoots tegemoet gekomen door de voorstellen van de werkgroep. Er is in het schema elke woensdag een moment ingebouwd, waarop men elkaar kan ontmoeten buiten een vergadersetting. Na afloop van presentaties, tussen commissievergaderingen en PS in, bij het Politieke Forum en voorafgaand aan fractievergaderingen.

6. Vermindering van het aantal commissies

In het schema is het u hoogstwaarschijnlijk al opgevallen, dat er nog slechts sprake is van drie statencommissies. De werkgroep statendag stelt de staten voor om de huidige statencommissies Milieu, Water en Groen en Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit samen te voegen tot een commissie Omgevingsbeleid. Al bij het aantreden van deze staten was in discussie of beide genoemde commissies niet beter samengevoegd zouden kunnen worden. Dat is in eerste instantie niet gedaan, omdat beide commissies nog het POP II moesten behandelen. Dit heeft vorig jaar echter zijn beslag gekregen en ook de omvang van de agenda's van beide commissies laat zien, dat ook dat geen reden meer is om beide nog separaat te handhaven.

De werkgroep realiseert zich, dat hierdoor eenzelfde aantal statenleden over minder commissies zal moeten worden verdeeld. De werkgroep is van oordeel, dat elk statenlid recht heeft op het lidmaatschap van tenminste één commissie. Daarbij tekent zij wel aan, dat het lidmaatschap van een commissie niet zou hoeven betekenen, dat ook steeds alle leden van die commissie daadwerkelijk bij alle vergaderingen aanwezig zouden moeten zijn, ongeacht de agenda. De concrete voordracht voor benoeming in een commissie blijft een zaak van de fracties.

Over de concrete samenstelling van deze nieuwe commissie en de bemensing ervan vraagt de werkgroep het Presidium met een nader voorstel te komen (met inachtneming van artikel 4 van het RvO van de statencommissies en van de motie-Engels van 26 april 2003).

De werkgroep wil in dit verband tevens het volgende adviseren: momenteel worden de voorzitters van de statencommissies bij verhindering vervangen door leden uit die commissie zelf. Indien zich dat voordoet, en de betrokken vicevoorzitters zijn tevens woordvoerder voor een bepaald onderwerp, dan beperkt dit de betrokken fractie in zijn functioneren. De werkgroep stelt voor om de vervanging van commissievoorzitters door de leden van het Presidium onderling te laten plaatsvinden.

7. Verdere consequenties van de nieuwe werkwijze

De bestaande procedures rond de voorbereiding en nazorg van staten- en commissievergaderingen zullen uiteraard aanpassing behoeven. Niet zozeer inhoudelijk als wel qua frequentie. Onderstaand volgt voor een aantal aspecten en actoren een toelichting op hetgeen in dat verband te verwachten valt:

** statenzendingen en aanlevering stukken*

Aangezien de statenzendingen toch al wekelijks plaatsvinden, zal de verhoogde vergaderfrequentie daarop geen invloed hebben. De werkgroep stelt uitdrukkelijk niet voor om de statenzendingen te bundelen per (commissie)vergadering. Verzending blijft plaatsvinden in volgorde van binnenkomst van stukken en andere post.

Voor de deadline van aanlevering van stukken door GS gaat wel iets veranderen. GS hoeven nu niet méér dan 6 weken voor een PS-vergadering de stukken al aan te leveren, maar gemiddeld vier weken daaraan voorafgaand. Het Presidium vergadert eens in de vier weken ter vaststelling van de voorlopige agenda's van de drie commissies en van PS voor de komende vier weken. De GS-stukken voor die ronde dienen dan in het bezit van het Presidium te zijn.

** verzending agenda's en oproeping vergaderingen*

Zoals gezegd is de frequentie van de commissies verhoogd (eens in de vier weken in plaats van eens per zes weken), maar neemt het aantal commissies af. Per saldo zullen er iets minder oproepen en agenda's verzonden moeten worden, maar wel met een hogere frequentie.

Voor de statenvergaderingen geldt eveneens een hogere frequentie (eens in de vier weken) met de mogelijkheid van een tussentijdse reservevergadering. Deze wijze van werken bergt in zich, dat de kans op tussentijdse aanvullingen op de agenda groter wordt. De fracties zullen er mee moeten leren leven, dat de voorbereidingstijd op agendapunten regelmatig korter zal zijn, dan men nu gewend is.

** verslagen*

De aantallen verslagen voor de commissies zullen in totaal niet stijgen, maar het tempo waarin zij klaar moeten zijn, om op tijd voor de daaropvolgende PS-vergadering voorhanden te zijn, moet flink omhoog. Dat is voor de verslagen in de huidige vorm een nauwelijks te realiseren scenario. Derhalve stelt de werkgroep voor, om van de commissievergaderingen slechts een korte samenvatting te maken van het besprokene en met name de afspraken en toezeggingen daarin vast te leggen. De statengriffie zal deze taak uitvoeren. Dit kan dan tijdig bij de fracties liggen ter voorbereiding van de daaropvolgende PS-vergadering (van 2 resp. 4 weken later). Voor het bewaren van de historie en/of terugbladeren in een later stadium zal het verslag zoals u dat nu kent eveneens door de notulisten worden opgemaakt. Deze verschijnt uiteraard later ter vaststelling in de volgende commissievergadering (van 4 weken later).

De woordelijke verslagen van de PS-vergaderingen zullen in een hogere frequentie moeten verschijnen. De huidige notuliste kan dit in de haar gegeven tijd niet realiseren. Daar zal extra inhuur voor plaats moeten vinden. Deze verslagen zullen naar verwachting (afhankelijk van de lengte van de agenda) meestal niet gereed zijn ter vaststelling in de eerstvolgende PS-vergadering. De werkgroep acht dit echter geen overwegend bezwaar.

** Presidium*

Het Presidium zal vaker bijeen moeten komen (eens in de vier weken, in plaats van eens per 6 á 7 weken) ter vaststelling van de drie voorlopige commissie-agenda's en van de voorlopige PS-agenda(s). Ad hoc kan het Presidium eveneens bijeen moeten komen, indien de vergadering van een commissie consequenties kan hebben voor de agendering van de PS-vergadering van diezelfde avond.

Aangezien de actualiteit meer een rol zal spelen in de agendering, zal (naast een actievere agenderende rol van de fracties) van het Presidium een groter accent op de regie over de agenda's gevraagd worden. En tevens mag van het Presidium een stimulerende rol verwacht worden in het vormgeven van variaties in de wijze van vergaderen (opiniërende vergaderingen, verkenningen, etc.) De vermindering van het aantal commissies heeft ook consequenties voor de bezetting van het Presidium. Er is één commissievoorzitter minder. De werkgroep acht een geringer aantal leden van het Presidium niet gewenst, in verband met de noodzaak van voldoende draagvlak in de staten voor het functioneren van het Presidium. De formulering van artikel 5 lid 2 van het Reglement van Orde van PS biedt een uitkomst in deze: de staten hebben de mogelijkheid om een tweede vice-voorzitter te kiezen, die als zodanig ook lid is van het Presidium.

** statenleden en fracties*

De frequentie van fractievergaderingen gaat behoorlijk omhoog. Om de week zullen die gaan plaatsvinden. Het schema dat de werkgroep statendag voorstelt, betekent dat alle statenleden vrijwel iedere woensdag op het provinciehuis te vinden (dienen te) zijn, en in elk geval 's avonds. Dat kan een forse inbreuk op agenda's gaan betekenen. De werkgroep realiseert zich dat terdege. Maar met dit voorstel beoogt de werkgroep de vergaderingen zelf efficiënter te laten verlopen, de vergadertijden meer voorspelbaar te maken en het statenwerk qua inhoud actueler en daarmee aantrekkelijker te laten zijn, zowel voor de statenleden zelf, als voor het publiek en de media.

** het college van GS*

De aanwezigheid van leden van het college bij de vergaderingen van commissies en staten is zeer gewenst. De werkgroep wil niet adviseren om daar concessies aan te doen. Dat betekent echter ook voor collegeleden een groter beslag op hun agenda's. De verwachte effecten van kortere vergaderingen, alsmede de concentratie van vergaderingen kan dit "nadeel" echter voor een deel weer opheffen.

**voorzitter staten en Presidium*

De tijd die de Commissaris van de Koningin besteedt aan zijn werkzaamheden als voorzitter van staten en Presidium zal toenemen. Deels zal die tijd moeten worden verlegd van de ochtend naar de avond. De voorzitter heeft aangegeven daar geen moeite mee te hebben, als de staten een dergelijke keuze maken.

** ambtenaren*

In de processen en procedures van voorbereiding van stukken voor de staten verandert niet zoveel. Stukken hoeven minder ver van tevoren te worden aangeleverd, dus dat is een voordeel. Men kan er bovendien van uitgaan, dat de staten sneller over statenstukken kunnen beslissen.

De ondersteuning van GS tijdens de statenvergaderingen zal echter in de avonduren moeten gebeuren en dat betekent overwerk. Datzelfde geldt voor de diensten van bodes, koffiedames en technici. Voor ambtenaren in midden- en hoge schalen betekent werken in de avond geen extra kosten, omdat zij geen recht hebben op overwerkvergoedingen. Voor de lagere schalen (bodes, technici) kan door inroosting ervoor worden gezorgd dat er geen sprake is van overwerk. Er gelden dan echter wel toeslagen voor werken in onregelmatige diensten.

** statengriffie*

Voor de statengriffie zal het voorstel van de werkgroep een hogere frequentie en tempo van de routine-procedures betekenen. Ook de voorbereiding en nazorg van de presidiumvergaderingen dient frequenter plaats te vinden. Aangezien de taken rond PS en Presidium momenteel bij één persoon zijn geconcentreerd, zal hier spreiding van taken moeten worden aangebracht. Datzelfde geldt ook voor de taken van de commissiegriffier tijdens commissievergaderingen. Aangezien er risico van

overlap is op de middagen dat er twee commissievergaderingen plaatsvinden, zal een andere medewerkster van de statengriffie als adjunct moeten fungeren. Ingeschat wordt, dat dit in een structurele situatie een halve tot een hele formatieplaats gaat schelen. De eerste proefperiode (zie paragraaf 9) moet uitwijzen of dit een juiste inschatting is.

8. Kosten

In de bijlage treft u een raming aan van de extra kosten die de voorstellen met zich mee zullen brengen. Te denken valt dan aan cateringkosten, advertentiekosten, extra inhuur notulisten en avondopenstelling van het provinciehuis. Naar huidige inzichten zal een en ander in een structurele situatie tussen de € 47.000,- en € 72.000,- extra gaan kosten (inclusief extra personeel). Het huidige budget voor levering van diensten aan de staten is daartoe ontoereikend (we komen er de laatste jaren zelfs op tekort). Het budget Duaal bestuur (€ 100.000,- per jaar) zou ruimte kunnen bieden voor dekking van deze extra kosten, indien de staten van oordeel zijn dat geen extra geld gevoteerd zou moeten worden voor de verandering van de vergaderorde. Het betekent wel, dat de staten bijna de helft tot driekwart van hun budget voor onderzoek, informatie en communicatie inleveren ten behoeve van deze dekking. Anderzijds valt te verdedigen, dat met deze voorstellen voor een statendag deels juist wordt voorzien in de behoefte aan informatie en communicatie. De werkgroep stelt voor deze dekking voor de proefperiode (zie paragraaf 9) te gebruiken, maar voor een eventuele structurele doorvoering van deze werkwijze naar andere dekking om te zien. Bovendien zijn in de proefperiode de kosten lager, omdat dan nog niet (geheel) in extra personele kosten behoefte te worden voorzien.

9. Invoering

De voorgestelde wijzigingen in vergaderfrequentie en vergaderorde zullen goed moeten worden voorbereid. De (logistieke, organisatorische, etc) processen en procedures zullen erop moeten worden aangepast en ook de Reglementen van Orde van PS en van de statencommissies vergen aanpassing. Uw staten zullen de wijzigingen in de RvO's nog apart moeten vaststellen. Om deze redenen én om niet te interfereren met de huidige planning in agenda's, stelt de werkgroep voor (in tegenstelling tot de opdracht in het stappenplan) om de wijzigingen door te voeren met ingang van 1 januari 2006, en dan op proef voor de rest van deze statenperiode. Een evaluatie aan het eind van deze proefperiode zal moeten uitwijzen of de staten na de verkiezingen op eenzelfde voet verder willen, of dat er aanpassingen nodig zijn. Het vergaderschema 2006 is bij wijze van voorproef al bij deze rapportage gevoegd, om enig inzicht te bieden in de gevolgen voor uw eigen agenda's.

10. Communicatie

Een verandering in werkwijze en vergaderorde van de staten als voorgesteld vergt ook een aanpassing van het communicatieplan van de staten. De te kiezen wijzen van communicatie en communicatiemiddelen moeten dienstbaar en ondersteunend zijn aan de doelstellingen, die met deze wijzigingen worden beoogd. Er is op zijn minst een hierop toegesneden publiciteitscampagne noodzakelijk, om de nodige aandacht aan de wijzigingen te geven. Een nader voorstel hiertoe zullen de staten tegemoet kunnen zien, al naar gelang de besluitvorming over de in dit advies beschreven voorstellen.

+++++

Samenstelling werkgroep statendag

Huub Looman	voorzitter
Henk Baas	ChristenUnie
Ton Dohle	VVD
Albert Haar	D66
Charles de Haas	OPD
Marc Jakobs	PvdA
Casper Kloos	Drents Belang
Willem Kuiper	GroenLinks
Theun Wijbenga	CDA
Inge Rozema	secretaris

Schema staten- en commissievergaderingen 2006

op grond van het voorstel van de werkgroep statendag

Bijlage 2

Provinciale statenvergadering (aanvang 19.00 uur)	1 februari (reserve)	15 februari	8 maart (reserve)	22 maart	5 april (reserve)	19 april	10 mei (AB)	24 mei	7 juni (reserve)	21 juni	5 juli (reserve)
Presidium stelt conceptagenda's cie's en PS vast	19 december	19 december	23 januari	23 januari	27 februari	27 februari	27 maart	27 maart	1 mei	1 mei	
Verzending stukken	22 december	22 december	26 januari	26 januari	2 maart	2 maart	30 maart	30 maart	4 mei	4 mei	
Presentaties en fractievergaderingen t.b.v. cie's en PS;	11 januari		8 februari		15 maart		12 april		17 mei		
Statencommissie Omgevingsbeleid (aanvang 14.00 uur)	18 januari	15 februari	15 februari	22 maart	22 maart	19 april	19 april	24 mei	24 mei	21 juni	21 juni
Statencommissie Cultuur en Welzijn (CW) (aanvang 16.00 uur)	18 januari	15 februari	15 februari	22 maart	22 maart	19 april	19 april	24 mei	24 mei	21 juni	21 juni
Verzending stukken	19 januari		16 februari		23 maart		20 april		24 mei		22 juni
Werkbezoeken en fractievergaderingen		25 januari		1 maart		29 maart		26 april		31 mei	
Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) (aanvang 16.00 uur)	1 februari	1 februari	8 maart	8 maart	5 april	5 april	10 mei	10 mei	7 juni	7 juni	5 juli
Vergadering AB Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) (aanvang 18.00 uur)											

Z.O.Z.

Provinciale statenvergadering	20 september (reserve)	4 oktober	18 oktober (reserve)	8 november	22 november (reserve)	6 december	20 december (reserve)	24 januari 2007		
Presidium stelt conceptagenda's cie's en PS vast	14 augustus	14 augustus	11 september	11 september	16 oktober	16 oktober	13 november	13 november		
Verzending stukken	17 augustus	17 augustus	14 september	14 september	19 oktober	19 oktober	16 november	16 november		
Presentaties en fractievergaderingen t.b.v. cie's en PS; 17.00 uur	30 augustus		27 september		1 november		30 november			
Statencommissie Omgevingsbeleid (aanvang 14.00 uur)	6 september	4 oktober	4 oktober	8 november	8 november	6 december	6 december			
Statencommissie Cultuur en Welzijn (CW) (aanvang 16.00 uur)	6 september	4 oktober	4 oktober	8 november	8 november	6 december	6 december			
Verzending stukken	7 september		5 oktober		9 november		7 december			
Werkbezoeken en fractievergaderingen		13 september		11 oktober		15 november		13 december		
Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) (aanvang 16.00 uur)	20 september	20 september	18 oktober	18 oktober	22 november	22 november	20 december	20 december		
Vergadering AB Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) (aanvang 18.00 uur)										

Schoolvakanties en vrije dagen:
 Kerst: 24-12-06 t/m 08-01-06
 Voorjaar: 18-02-06 t/m 26-02-06
 Pasen: 16 en 17 april 2006
 Mei: 29-04-06 t/m 07-04-06
 Hemelvaart: 25 mei

Pinksteren: 4 en 5 juni 2006
 Zomer: 15-07-06 t/m 03-09-06
 Herfst: 21-10-06 t/m 29-10-06
 Kerst: 23-12-06 t/m 07-01-07

Andere belangrijke data in 2006:
 ALV-IPO:
 IPO jaarconferentie
 SNN statenvergadering
 Statenexcursie

Bijlage 3

Begroting extra kosten statendag

Activiteit	Kosten	Kosten per keer	Huidige kosten	Toekomstige kosten	Verschil
<i>Catering</i>					
statenvergaderingen		€ 316	(9 keer per jaar) € 2.845,-	(ca. 12 keer per jaar) € 3.792,-	€ 947,-
commissievergaderingen		€ 107,-	(4x8 = 32 keer per jaar) € 3.435,-	(3x10 = 30 keer per jaar) € 3.210,-	-€ 225,-
Fractieavonden met /zonder presentaties en koffie en broodjes		€ 350,-	n.v.t.	(18 keer per jaar) € 6.300,-	€ 6.300,-
Soep en broodjes op vergaderdagen		€ 765,-	n.v.t.	(18 keer per jaar) € 13.770,-	€ 13.770,-
Totaal catering					€ 20.792,-
<i>Advertenties</i>					
statenvergaderingen		€ 500,-	(9 keer per jaar) € 4500,-	(10 keer PS + 2 commissies en 10 keer (PS +) 1 commissie) ca. € 18.000,-	ca. € 700,-
commissievergaderingen		(steeds 2 tezamen) € 800,-	(8x2 = 16 keer per jaar) € 12.800,-		
Totaal advertenties					€ 700,- (ex BTW)
<i>Notulisten</i>					
statenvergaderingen		-	Jaarsalaris vaste kracht	(additionele inhuur) € 2.430,-	€ 2.430,-
commissievergaderingen		2,5 uren x €270,- = € 675,- (ex. BTW)	(4x8 = 32 keer per jaar) € 21.600,-	(3x10 = 30 keer per jaar) € 20.250	-€ 1.350,-
Totaal notulisten					€ 1.080,-
<i>Avond openstelling</i>					
Personeel (o.a. technische dienst, beveiliging, bodedienst)		(elke woensdagavond moet het gebouw open blijven voor leden en publiek)	n.v.t.	PM (extra personele kosten zijn gering; kosten beveiliging onbekend)	kleine PM
<i>Personele kosten</i>					
Statengriffie (in structurele situatie)		0,5 à 1 fte (S 9)	-	€ 25.000 à € 50.000 (bruto)	€ 25.000 à € 50.000,-
<i>Reiskosten leden / presentiegelden</i>					
statenvergaderingen		reiskosten	PM	PM	(kleine) PM
commissievergaderingen		reiskosten en presentiegelden	PM	-PM	-/- PM
Totaal-generaal					€ 47.000 à € 72.000 +pm

Advies van het Presidium
met betrekking tot
de voorstellen
van de werkgroep statendag

Mei 2005

1. Aanleiding

Het Presidium heeft zich over de voorstellen van de werkgroep statendag gebogen. Het vindt het een goede zaak, dat de werkgroep een poging heeft gedaan, om de bestendige werkwijze van de staten te doorbreken en daar ook enkele vernieuwende elementen aan toe heeft weten te voegen. Het Presidium heeft echter over het punt van avondvergaderingen wel enige scepsis. Het argument dat het publiek dan beter in de gelegenheid is om te komen, gaat ons inziens niet op. Er komt pas publiek op de vergaderingen van de staten af, als de debatten inhoudelijk ook interessant zijn. Voor die interessante inhoud zullen de staten deels ook zelf moeten zorgen. Naar de mening van het Presidium maakt het dan niet uit of de vergaderingen overdag of 's avonds plaatsvinden.

Een ander argument kan zijn de agenda's van de statenleden zelf. Voor sommige leden zou het een uitkomst zijn, indien zij in de avonduren zouden kunnen vergaderen. Andere leden hebben juist een voorkeur voor overdag. Ook vanuit dit argument bezien lijkt het ons aangewezen een alternatief scenario aan de staten voor te leggen, zodat zij zelf een keuze kunnen maken.

2. Alternatief scenario

Het Presidium legt hierbij aan de staten een alternatief scenario voor een vergaderschema voor, waarin de PS-vergadering zoals gewoonlijk om half tien 's ochtend begint. Dit uitgangspunt heeft er toe geleid, dat het voorgestelde schema van de werkgroep statendag enigszins aan het schuiven is gegaan. In verband met mogelijke uitloop van een statenvergadering is het namelijk niet gewenst, om op dezelfde dag 's middags nog commissievergaderingen te plannen. Bovendien is het logischer om een statenvergadering na de commissievergaderingen te hebben, in plaats van ervoor. Na onderstaand schema zullen wij nader toelichten wat dit voor consequenties heeft ten opzichte van de voorstellen van de werkgroep statendag (voor het gemak scenario 1 genoemd).

Schema Statendag scenario 2 (vergaderingen overdag)

Maand Y	Week 1 woensdag		Week 2 woensdag		Week 3 woensdag		Week 4 woensdag	
			(’s morgens)	(werkbezoeken)	’s morgens	werkbezoeken	9.30 uur	PS-vergadering
			14.00 uur	Commissie Omgevingsbeleid	16.00 uur	Commissie BFE		
	17.00 uur	Presentaties / ‘speakers corner’	16.00 uur	Commissie CW	18.00 uur	Politiek Forum met soep en broodjes		
	18.00 uur	Koffie met broodjes	Na afloop	Koffiecorner				
	19.00 uur	fractievergaderingen			19.30 uur	fractievergaderingen		
								maandag
								Presidium stelt voorlopige agenda’s commissies en PS in maand Z vast
								vrijdag
								Stukken vergaderingen week 6, 7 en 8 naar statenleden

Verskil met scenario 1 in het kort:

- PS is niet ’s avonds maar overdag
- 1 vergaderwoensdag extra
- verslaglegging commissies t.b.v. PS (m.n. van BFE) moet (nog) sneller beschikbaar komen
- werktempo statengriffie gaat omhoog
- er is geen ruimte meer voor een “reservedatum” PS
- besluitvormingscyclus gaat sneller
- statenleden regelmatig in vergadering bijeen

Toelichting op het schema

Week 1 in scenario 2:

Deze week is in beide scenario's identiek. De verzending van stukken ten behoeve van de fractievergaderingen zal nu veelal niet twee weekeinden van tevoren kunnen worden gerealiseerd. Dat wordt één weekend van tevoren, omdat de vergaderingen dichter op elkaar volgen.

Week 2 in scenario 2:

De enige afwijking in dit scenario is, dat er 's avonds geen PS-vergadering volgt op de commissies. Na afloop van de laatste commissievergadering is er nog wel gelegenheid tot napraten en ontmoeting bij de koffiëcorner. De statenstukken uit deze commissies komen twee weken later (in plaats van vier weken, zoals in scenario 1) terug in de PS-vergadering.

Week 3 in scenario 2:

In dit scenario is in deze week wél een commissievergadering gepland. Aangezien in dit scenario de PS-vergadering overdag plaats vindt, is het met het oog op het risico van uitlopen van vergaderingen niet gewenst om PS en commissies op één dag te plannen. Voor PS is dus in dit schema een aparte vergaderdag gezocht, en het is logischer dat deze plaatsvindt ná alle commissies, dan er tussenin. Daarom is de commissie BFE naar week 3 verschoven en gaat PS plaatsvinden in week 4. De commissie start om 16.00 uur, maar kan afhankelijk van de agenda ook een uur eerder beginnen. De statenstukken uit commissie BFE liggen een week later al ter besluitvorming in PS. De fractievergaderingen van dezelfde avond (na BFE) dienen ter voorbereiding van PS in week 4. Daartussenin zal ook in dit scenario het Politieke Forum plaatsvinden.

Week 4 in scenario 2:

De PS-vergadering begint hier zoals gewoonlijk om 9.30 uur. In dit schema zijn er geen reservedata voor extra PS-vergaderingen voorzien. Aangezien de PS-vergadering op deze dag de enige activiteit is, is er wel ruimte voor behandeling van majeure onderwerpen en voor het houden van de Algemene Beschouwingen.

In deze week komt op maandag ook het Presidium bijeen om de agenda's voor de commissies en van PS in de volgende ronde vast te stellen. Het Presidium kan pas bijeen komen als de commissies uit de vorige ronde zijn afgelopen, dus dat is in de week na de commissie BFE.

3. Overige verschilpunten

1. Het aantal vergaderdagen in een cyclus is in scenario 2 hoger dan die in scenario 1, omdat PS op een aparte dag plaatsvindt.
2. Er is in scenario 1 elke week sprake van informele ontmoetingsmomenten tussen de vergaderingen en andere activiteiten door. In scenario 2 gaat dat voor week 4 niet op.
3. De verslaglegging dient in scenario 2 in een hoger tempo gereed te zijn. Het verslag van de BFE-vergadering kan echter niet tijdig meer vóór de fractievergadering ter voorbereiding van PS (= dezelfde avond!) gereed zijn. De leden van BFE zullen dan mondeling in hun fractie dienen terug te koppelen.
4. In scenario 1 wordt om de week vergaderd, in scenario 2 drie weken achter elkaar. Statenleden hoeven slechts om de week 's avonds in het provinciehuis te zijn.
5. Aangezien er drie vergaderweken achtereen plaatsvinden, is de kans dat leden van het college drie woensdagen achter elkaar beschikbaar moeten zijn wel aanwezig.
6. Ambtenaren hoeven bij gebrek aan avondvergaderingen niet over te werken.
7. In scenario 2 is het werktempo van de routineprocedures voor de statengriffie nog iets hoger dan in het voorstel van de werkgroep statendag.

4. Kosten

De kosten van scenario 2 vallen lager uit, dan die van scenario 1. Dat is o.a. een gevolg van minder avondopenstellingen van het provinciehuis en daardoor minder vaak "soep-met-broodjes" tussen activiteiten door. De advertentiekosten zullen naar verwachting hoger zijn, omdat aankondigingen van vergaderingen minder geclusterd kunnen worden.

Kosten		scenario 1	scenario 2
Activiteit			
<i>Catering</i>			
statenvergaderingen		€ 947,-	€ 947,-
commissievergaderingen		-€ 225,-	-€ 225,-
Avonden met koffie en broodjes		€ 6.300,-	€ 9.450,-
Avonden met soep en broodjes		€ 13.770,-	€ 6.885
Totaal catering		€20.792,-	€17.057
<i>Advertenties</i>			
statenvergaderingen			
commissievergaderingen		ca. € 700,-	ca. € 1000,-
Totaal advertenties		€ 700,- (ex BTW)	€ 1.000,- (ex BTW)
<i>Notulisten</i>			
Statenvergaderingen		€ 2.430,-	€ 2.430,-
Commissie vergaderingen		-€ 1.350,-	-€ 1.350,-
Totaal notulisten		€1.080,-	€1.080,-
<i>Avond openstelling</i>			
Personeel (o.a. technische dienst, beveiliging)		kleine PM	kleine PM
<i>Personele kosten</i>			
Statengriffie (in structurele situatie)		€25.000 à €50.000,-	€25.000 à €50.000,-
<i>Reiskosten leden / presentiegelden</i>			
statenvergaderingen		(kleine) PM	(kleine) PM
commissievergaderingen		-/- PM	-/- PM
Totaal-generaal		€47.000 à €72.000 +pm	€44.000 à €69.000 +pm